

Hradečný, Pavel

Kosovská otázka v albánsko-jihoslovanských vztazích v letech 1941-1944

In: *Studia Balkanica Bohemo-Slovaca. IV, (Příspěvky přednesené na IV. balkanickém sympoziu v Brně ve dnech 25. a 26. května 1994)*. Dorovský, Ivan (editor). 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1995, pp. 198-206

ISBN 8021011580

Stable URL (handle):

<https://hdl.handle.net/11222.digilib/122755>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

KOSOVSKÁ OTÁZKA V ALBÁNSKO- JIHOSLOVANSKÝCH VZTAZÍCH V LETECH 1941–1944

Kosovská otázka¹ v obou svých aspektech – jako problém vzájemného soužití rozdílných etnických prostředí, lišících se od sebe jazykově, nábožensky, kulturně i úrovní hospodářsko–společenského vývoje, i jako problém územní příslušnosti tohoto regionu, který je objektem protichůdných, historicky i demograficky motivovaných aspirací „mateřských“ zemí – byla od doby svého vzniku na počátku poslední čtvrtiny 19. století až do dneška zdrojem permanentního napětí ve vztazích albánsko–jihoslovanských, konkrétně albánsko–srbských a albánsko–černoohorských.² Léta 1941–1944 patřila nepochybně k těm obdobím, kdy se mocenský zápas na Kosovu a o Kosovo nejen nejvíce vyhroutil, ale kdy se i nejnegativnějším způsobem promítnul do vzájemných vztahů jeho hlavních aktérů.

Příčiny krajního zostření kosovské otázky a tím i albánsko–jihoslovanského poměru spočívaly primárně v dědictví minulosti – v postavení Albánců v předválečné královské Jugoslávii a dokonce ještě dříve, v předchozích jihoslovanských státech Srbsku a Černé Hoře, v reakcích albánského prostředí na tuto situaci i v jeho samostatných postupech a pochopitelně i v politice mocností a zainteresovaných států, především fašistických. Politika jihoslovanských států Srbska a Černé Hory a posléze sjednocené Jugoslávie vůči obyvatelstvu albánské národnosti, které se po mezinárodněprávním řešení balkánské otázky let 1912/13 ocitlo téměř z 50% vně hranic nově vytvořeného albánského státu jako menšina na jejich území, měla diskriminační a násilnický charakter. Albánská menšina měla být buď donucena k rezignaci a asimilaci nebo vypuzena ze země. Základními nástroji tohoto postupu bylo potlačování i těch nejelementárnějších forem školského a kulturního života a národního povědomí albánské menšiny, administrativně policejní opatření, vynucené vystěhovávání muslimských Albánců jako „Turků“ ze země i zneužívání agrární reformy k „národněpolitickým“ cílům. Venkovské albánské obyvatelstvo bylo záměrně diskriminováno ve prospěch srbských a černoohorských kolonistů, kteří byli programově přiváděni do tzv. jižního Srbska (tj. Kosova a Makedonie). V důsledku meziválečné kolonizace vzrostl

podíl slovanského obyvatelstva z dosavadní jedné čtvrtiny na jednu třetinu.³

Kosovskou problematiku meziválečného období nelze na druhé straně pouze redukovat na teror bělehradského režimu vůči albánské minoritě. Integrovanou součástí kosovské reality byl totiž na druhé straně též naprosto negativistický přístup drtivé většiny jugoslávských Albánců k jugoslávskému státu. Jeho projevem nebyly pouze pasivní formy rezistence, ale i vzpoury, kačacké (zbojnické) akce a iredentistická činnost, jejímž hlavním nositelem byl tzv. Kosovský výbor, mající své centrum v exilu. V boji proti bělehradskému královskému režimu navazoval tento komitét kontakty se všemi nepřáteli jugoslávského státu – zejména s ustašovci, s makedonskými organizacemi i s Kominternou, která do roku 1935 v rámci své koncepce rozbití jednotného jugoslávského státu jako umělého „versailleského výtvoru“ propagovala připojení Kosova k Albánii buď přímo či v rámci plánované federace balkánských komunistických republik.

Fašistické mocnosti považovaly kosovskou iredentu i albánské obyvatelstvo v Jugoslávii za mimořádně vhodný nástroj k prosazování vlastních strategických záměrů na Balkáně. Tato okolnost se projevila v plné míře při budování fašistického „nového pořádku“ na Balkáně za 2. světové války. Po kapitulaci Jugoslávie v dubnu 1941 byla větší část dnešního Kosova i dalších území rozbité Jugoslávie, osídlených Albánci (pohraniční kraje Černé Hory, západní Makedonie) začleněna do italské okupační zóny a v srpnu 1941 připojena k Albánii, která byla sama již od doby italské ozbrojené agrese v dubnu 1939 spojena s Itálií formálně svazkem personální unie, fakticky se však nalézala v postavení italské kolonie. Menší část Kosova zůstala nadále formálně pod správou loutkové srbské vlády (a tudíž fakticky pod přímou kontrolou německých okupačních úřadů) nebo byla připojena spolu s větší částí bývalé jugoslávské Makedonie k Bulharsku.⁴

Poměry v jednotlivých částech Kosova nebyly za války ani zdaleka identické. V bulharské zóně, v níž se postupně ocitla i mnohá místa obsazená původně Němci, se prováděla politika násilné bulharizace a dominoval nepřátelský postoj jak vůči Srbům, tak vůči Albáncům. Na území italské „Velké Albánie“ byl naproti tomu uplatňován ostře diferencovaný přístup vůči tamním etnickým prostředím. Na jedné straně byli dosud vládnoucí Srbové a Černohorci uvrženi do postavení pronásledované národnostní menšiny, na druhé straně dosud diskriminovaní Albánci se stali privilegovaným národem. Mohli zakládat své školy i kulturní instituce, užívat své národní symboly i vlastnit a nosit zbraně. V případě loyality mohli navíc nalézt uplatnění v civilních i ozbrojených strukturách kola-

borantského režimu, budovaného formálně jako režim „národní“. Italští fašisté předpokládali, že se kosovští Albánci díky těmto opatřením i své tradiční protisrbské animositě stanou poslušnými vykonavateli jejich zá-
měrů. Obdobným způsobem spoléhali na součinnost albánské populace i němečtí nacisté. Na jejich příkaz musela loutková srbská vláda přiznat Albáncům rozsáhlá minoritní práva.

Politika „přátelské náklonnosti“ vůči Albáncům přinášela oběma fašistickým mocnostem plody v podobě poměrně velkého okruhu lidí ochotných kolaborovat. V rámci quislingovského tábora probíhal ovšem difere-
nčiací proces mezi služebníky fašistické Itálie a těmi osobami, které z nacionálních či osobních důvodů dávali přednost orientaci na hitlerovské Německo. Obě skupiny kolaborantů si získávaly „vlastenecké záslu-
hy“ především násilným postupem proti srbskému a černohorskému oby-
vatelstvu. Hlavním terčem jejich nenávisti se stávali kolonisté, kteří byli
zbavováni majetku, vyháněni ze svých bydlišť či nuceni pod hrozbou ztráty
života k útěku ze země. V roli mstitelů těchto vyhnanců se snažili vystu-
povat srbsí četníci, kteří na oplátku podnikali nájezdy proti albánským
venkovanům.

Řadové kosovské albánské obyvatelstvo ve své většině sice neschva-
lovalo ani násilnosti vůči Srbům a Černohorcům ani fašistickou podobu
řešení kosovské otázky (v neposlední řadě i kvůli rozdělení Kosova do tří
okupačních pásem), přesto se však masově nepostavilo na odpor ani oku-
pačním režimům ani jejich domácím přísluhovačům. Jeho počínání bylo
důsledkem krajně negativních historických zkušeností albánské minority
v jugoslávském státě a jejího vnímání Srbů jako hlavních vnějších nepřá-
tel.

Zmíněné složité historické podmínky vážně znesnadňovaly součin-
nost kosovských Albánců i s těmi jinonárodními politicko- vojenskými
formacemi na Balkáně, které se ve své nacionální politice hlásily k prin-
cipům rovnosti a nejtěsnější spolupráce balkánských národů v boji proti
fašismu. O tom se přesvědčili i jugoslávští komunisté a jimi řízený Vrch-
ní štáb Národněosvobozenického vojska Jugoslávie, kteří se snažili sami
i prostřednictvím KS Albánie a albánského Národněosvobozenického hnutí
(později nazývaného Národněosvobozenickou frontou) proniknout svým
vlivem na Kosovo. Výsledky jejich snažení byly po dlouhou dobu téměř
zanedbatelné nehledě na nepřetržitý růst vlivu komunismu v jiných čás-
tech Balkánu. Počet straníků nepřesáhl počet několika set (u Kosovarů-
Albánců dokonce jen několik desítek osob) a pár komunisty řízených par-
tyzánských oddílů (s minimálním početním zastoupením Albánců) se cí-

tilo bezpečněji při svých akcích v okolních oblastech než na samotném Kosovu.

Základní příčina nedostatečné úspěšnosti komunistů na Kosovu spočívala v tom, že vedení KS Jugoslávie a NOV Jugoslávie nebylo schopno ani ochotno – s ohledem na srbskou veřejnost a na přijatý princip nedělitelnosti území někdejší královské Jugoslávie – zaujmout v kosovské otázce jasné stanovisko, které by uspokojilo většinu tamního obyvatelstva. Po celou dobu války byl proto kosovský problém vedením KSJ záměrně obcházen frázemi o tom, že vítězství národněosvobozeneckých (tj. komunisty řízených) hnutí v Jugoslávii a Albánii povede automaticky k harmonickému rozuzlení kosovského problému k naprosté spokojenosti lidu obou zainteresovaných zemí. Albánská kosovská veřejnost nevěřila ovšem těmto deklaracím stejně jako tvrzením komunistů, že boj za národní osvobození není veden z jejich strany s cílem nastolit komunistické režimy jak v Jugoslávii tak v Albánii. Nezabývala se proto pocitů nedůvěry k slovanskému prostředí a jugoslávské komunisty a partyzány považovala za vykonavatele mocenských záměrů SSSR a Srbska a domácí albánské komunisty a partyzány za jejich placené agenty.

Sympatie rozhodující části albánského kosovského prostředí byly naproti tomu zcela jednoznačně na straně lokálních nacionalistických vůdců většinou prozápadně orientovaných a širší organizace Balli kombetar (Národní fronta), která ve svém programovém prohlášení, dekalogu, zdůrazňovala vedle principů obecně demokratických a republikánských požadavek poválečné Albánie v etnických hranicích. Otázka budoucnosti Kosova nenechávala lhostejnými – již z důvodů nacionálních i konkurenčně mocenských – ani domácí oponenty nacionalistů albánské komunisty. Většina z nich se přikláněla k názoru, že ze strategických i taktických důvodů by bylo nejvhodnější řešit problém v duchu někdejší předválečné koncepce Kominterny i KS Jugoslávie buď přičleněním Kosova k Albánii nebo prostřednictvím předpokládané Balkánské federace.

Vedení KS Jugoslávie a NOV Jugoslávie se snažilo za těchto okolností udržet pod svým vlivem alespoň albánské komunisty a partyzány ze „staré Albánie“ a „ochránit je“ – v neposlední řadě právě v zájmu udržení Kosova pro poválečnou Jugoslávii – před jejich eventuální součinností s nacionalistickými domácími směry a organizacemi. V tomto směru bylo jeho úsilí korunováno jistým úspěchem. Na osobní zásah Titova emisara S. Vukmanoviće–Tempa byla anulována dohoda uzavřená mezi Generální národněosvobozeneckou radou Albánie (řízenou komunisty) a seskupením Balli kombetar z počátku srpna 1943, která předpokládala vytvoření vrcholového domácího antifašistického orgánu – tzv. Výboru pro

záchranu Albánie – a uskutečnění jeho demokratického a republikánského programu, obsahujícího mimo jiné i požadavek národního sebeurčení někdejších jugoslávských Albánců.⁵ Pod zřetelným jugoslávským vlivem začalo vedení KS Albánie a NOH Albánie uplatňovat vůči ballistům i ostatním nacionalistům nepřátelský kurs. Občanská válka, která od té doby v Albánii (obdobně jako v Jugoslávii a Řecku) probíhala paralelně s osvobozovacím zápasem proti okupantům, nebyla pouze výslednicí nahromaděných sociálních i politických problémů samotného albánského prostředí, ale nesla zřetelně i pečeť jugoslávského vlivu. Logika boje na dvou frontách – proti domácím komunistům i okupantům přivedla mnohé nacionalisty včetně části příslušníků Balli kombetar k účelové spolupráci s nacisty a kolaboranty. Jugoslávští i albánští komunisté se snažili těchto skutečností využít k diskreditaci nacionalistů (např. ve své propagandě začali označovat termínem „ballisté“ příslušníky profašistické milice – tzv. vullnetary tj. „dobrovolníky“, s nimiž neměla organizace Balli kombetar žádnou spojitost) a posléze k jejich násilné eliminaci.⁶

Hitlerovské Německo se snažilo využít ve prospěch svých válečných cílů na Balkáně jak nejistoty kosovských Albánců z budoucnosti tak obtíží albánských nacionalistů, vystavených soustředěným útokům ze strany komunistických partyzánů. Po kapitulaci Itálie v září 1943 proto zinscenovalo vytvoření „nezávislého“ albánského státu v hranicích odpovídajících zhruba územnímu rozsahu italské „Velké Albánie“. Kosovští albánští kolaboranti pro svou slavofobii a antikomunismus patřili k hlavním pomocníkům nacistů na Balkáně. Tyto vlastnosti prokazovali nejen při řízení albánského státu (nejdůležitější funkce předsedy vlády a ministra vnitra byly svěřeny Kosovarům R. Mítrovicovi a Xh. Devovi), ale i ve svém postupu na samotném Kosovu, které se pokoušeli přetvořit v nedobytnou hráz proti pronikání „slavobolševismu“. Založili zde šovinisticky orientovaný Ústřední výbor na obranu Kosova – tzv. Druhou prizrenskou ligu, zformovali speciální útvar na potírání vnitřních nepokojů – tzv. Kosovský pluk, budovali oddíly kolaborantské milice zmíněných vullnetarů a poskytli nacistům možnost formovat na území Kosova 21. horskou divizi SS Skanderbeg.⁷

Na rozdíl od nacistů a kolaborantů, kteří zdůrazňováním nebezpečí „slavobolševismu“ neutralizovali do značné míry antifašistickou aktivitu kosovské společnosti, nenašli komunisté ani v závěrečném období války – přestože v jejich prospěch hrála mezinárodní vojenskopolitická konstelace i faktor času – účinný prostředek k získání důvěry kosovských Albánců a tím i k upevnění vlastních pozic na Kosovu. Vedení KSJ i Vrchní štáb NOVJ zastávali stanovisko, že kosovské albánské obyvatelstvo se

musí nejdříve přímo zapojit do ozbrojeného zápasu proti okupačnímu režimu pod jejich vedením a teprve poté, po osvobození, může uplatňovat právo na rozhodování o svém poválečném osudu. V tomto duchu sám Tito instruoval oblastní výbor K SJ pro Kosovo a Metohiji, který i v letech neexistence Jugoslávie přímo podléhal ÚV K SJ. Ani 2. zasedání jugoslávského AVNOJe koncem listopadu 1943 nepřineslo v tomto směru žádný nový impuls. Jeho rezoluce sice vyhlášovala princip federativního uspořádání poválečné Jugoslávie, Kosovo však nezařazovala mezi předpokládané příští federální jednotky a o kosovské otázce se ani slovem nezmiňovala.

Oblastní stranické vedení K SJ, složené z příslušníků všech národností Kosova, si na rozdíl od nejvyšších komunistických představitelů uvědomovalo, že k získání sympatií kosovského obyvatelstva je nezbytné zaujmout vstřícnější postoj vůči němu v národnostní otázce. Na ustavujícím zasedání Národněosvobozenického výboru pro Kosovo a Metohiji, konaném z iniciativy oblastního stranického vedení ve dnech 30. 12. 1943 – 2. 1. 1944 ve vesnici Bujan, byla přijata rezoluce, která vycházela z předpokladu, že „Kosovo a Metohije je krajem osídleným z větší části albánským národem, který tak jako dříve i dnes si přeje sjednocení s Albánií“ a naznačovala, že „jedinou cestou k tomu, aby se Albánci Kosova a Metohije sjednotili s Albánií je společný boj po boku ostatních národů Jugoslávie proti okupantům a jejich služebníkům“.⁸ Uskutečňování této nové linie by zřejmě bylo komunistům otevřelo širší prostor k působení na kosovskou veřejnost. Vývoj však postupoval jinými cestami než očekávali účastníci bujanského jednání. ÚV K SJ podrobil jejich koncepci ostré kritice a zdůraznil, že „dnes nejde o to, aby se oddělovaly Albánie od Jugoslávie, dvě země okupované Němci, ale o to, aby se obě ozbrojeným bojem od nich osvobodily. Každé pokládání otázky rozhraničení proto ve skutečnosti pomáhá Němcům, aby podněcovali jeden národ proti druhému“.⁹ Oblastnímu vedení K SJ, přinucenému akceptovat i některé další výtky nadřazeného stranického orgánu, za této situace nezbylo jiné východisko než upustit od zamýšleného perspektivního postupu v nacionální otázce.

Obsazení Kosova Titovými vojsky v době odsunu německých vojsk z jižních a centrálních částí Balkánu na podzim 1944 nebylo za těchto okolností přijato většinou albánské kosovské veřejnosti jako osvobození, ale jako nová srbská a jugoslávská okupace. Tento pocit nemohla zastřít okolnost, že v zájmu zajištění hladkého průběhu kosovské operace se na ní z politických důvodů podílely též některé vojenské jednotky komunistické Albánie, jež si od tamního Hoxhova vedení vyžádal sám Tito. Maso-

vá nespokojenost kosovských Albánců, umocněná necitlivým postupem jugoslávských orgánů vůči nim, vyústila již na sklonku roku 1944 v masové povstání, jež oficiální jugoslávská propaganda vydávala za „kontra-revoluci“ a za „spiknutí profašistických sil“.¹⁰ Kosovská vzpoura ve skutečnosti představovala především odmítavou reakci tamního většinového albánského prostředí proti jeho nechtěnému znovuzačlenění do Titovy Jugoslávie.¹¹ K potlačení odporu byly nasazeny velké vojenské síly a byla zavedena na Kosovu mimořádná vojenská správa. Jugoslávské vedení v zájmu normalizace poměrů na Kosovu i rozvoje těsných vztahů s komunistickou Albánií se nakonec přiklonilo k myšlence vyhlášení územní kosovské autonomie v rámci Srbska. Vlastní realizace tohoto záměru nebyla, obdobně jako v případě druhého autonomního celku Srbské republiky – Vojvodiny, svobodným vyjádřením seburčovací vůle tamního obyvatelstva, ale zinscenovanou fraškou. Řada překážek stojících v cestě uvolnění napětí na Kosovu a kvalitativnímu zlepšení albánsko–jihoslovanských vztahů za těchto okolností nebyla odstraněna, nýbrž přetrvávala, byť v modifikované podobě i v poválečném období.

POZNÁMKY

- 1) Kosovské problematice let 1941–1944 se v historiografii nedostalo zatím zevrubnějšího objektivního rozboru. Dosavadní knižní i časopisecké práce – a to nejen memoirové, ale i vědecké – jsou ve své většině poznamenány jednostrannými pohledy. Toto hodnocení platí v plné míře jak o historické literatuře srbsko/černohorské – domácí (V. Dedijer: Jugoslovensko–albanski odnosi /1939–1948/, Beograd 1949; V. Dedijer: Novi prilozii za biografiju J.B.Tita, Rijeka, Zagreb 1982 ad.) i exilové (Dj. Slijepčević: Srpsko–arbanaski odnosi kroz vekove sa posebnim osvrtom na novije vreme, Múnchen 1974), albánské z Kosova (A. Hadri: Lëvizja nacionalçlirimtare në Kosovë 1941–1945, Prishtinë 1971 ad.) i ze samotné Albánie (E. Hoxha: Titistët /Shënime historike/, Tiranë 1982; Xh. Gjeçovi: Marrëdhëniet shqiptaro–jugosllave në vitet e Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare Nëntor 1941–Nëntor 1944, Tiranë 1986 ad). Práce chorvatského badatele B. Horvata (Kosovsko pitanje, Zagreb 1988), Němce J. Reutera (Die Albaner in Jugoslawien, Múnchen 1982) a některých dalších autorů představují sice seriózní pokus o zobrazení problematiky Kosova v kontextu albánsko–jihoslovanských vztahů, časového období let 1941–1944 se však dotýkají pouze zčásti.
- 2) Historický název Kosovo je užíván pro označení celého teritoria, tvořícího od roku 1945 pod měnícím se názvem autonomní celek v rámci Srbské republiky federativního jugoslávského státu. Zahrnuje tudíž nejen vlastní geografickou oblast Kosova v užším smyslu, ale i Metohiji tj. Rrafshi i Dukagjinit (Dukagjinskou kotlinu). Geografický obsah termínu Kosovo procházel v minulosti častými změnami. Do osmanského „kosovského vilajetu“, existujícího pod tímto jménem v letech 1877–1912 spadali dokonce vedle vlastního Kosova též Sandžak a větší část území dnešní Makedonské republiky. „Kosovskou otázkou“ bývá v praxi často míněna i problematika albánského obyvatelstva ve všech částech bývalé Jugoslávie.

- 3) D. Bogdanović: Knjiga o Kosovu, Beograd 1985, s. 190.
- 4) A. Hadri: Okupacioni sistem na Kosovu i Metohiji 1941–1944. Jugoslovenski istorijski časopis 1965, 2, s. 39–60.
- 5) N.C. Pano: The People's Republic of Albania, Baltimore 1968, s. 51–53.
- 6) S. Prica, B. Boshković: Luftimet dhe akcionet e njisivet t'UNÇ dhe t'APJ nga Kosovë–Metohija prej kapitullimit t' Italis deri në çlirim, Përparimi 1966, 5, s. 421.
- 7) Ch. Stamm: Zur deutschen Besetzung Albaniens 1943–1944, MGM 1981, 2, s. 111–112.
- 8) R. Rajović: Autonomija Kosova, Beograd 1985, s. 435 (text viz s. 433–437).
- 9) Tamtéž, s. 439 (text viz s. 437–440).
- 10) S. Drljević: Kontrarevolucija na Kosovu i Metohiji – zavodjenje vojne uprave februara 1945. godine. Istorijski zapisi 1986, 4, s. 179–200.
- 11) F. Benanti: La guerra più lunga. Albania 1943–1948, Milano 1966, s. 195–196.

THE KOSOVO QUESTION IN THE ALBANIAN – YUGOSLAV RELATIONS IN 1941–1944

The Kosovo question represents a set of interwoven problems permanently ballasting the Albanian – Yugoslav, particularly Albanian – Serbian and Montenegrin – Albanian relations. This contribution observes the development of the mentioned question within the period of 1941–1944 when the contest for Kosovo and in Kosovo extremely escalated. The causes of the escalation of the tensions within the Kosovo question rested upon the heritage of the past times, that means upon the cheerless situation of the Albanians in the royal Yugoslavia and before it in former Serbia and Montenegro, then in the Albanian minority's negative attitudes toward the Yugoslav state and finally in the politics of the great powers and the states concerned, above all the fascist ones, who were trying to take advantage of the „Kosovo Question“ in the efforts to enforce their strategic intentions in the Balkans. The introduction of the fascist „New Order“ into the Balkans after the Yugoslavia 1941s' breaking-up represented a quite principal turn in the development of the Kosovo situation, too. The fascist Italy as well as the Nazi-Germany occupying a larger area of Kosovo (the rest was incorporated into Bulgaria) deliberately discriminated the Serbs and Montenegrins, who changed their status as the members of the ruling nation for the position of a lawless minority, in favour of the local Albanians. The intension put behind it was to enlist the Kosovo Albanians' active support against the other Balkan nations' liberation movement as well as against the penetration of communism into the Albanian society. After the Italy had surrendered in September 1943 the same reasons reappeared when the Hitler's Germany initiated the establishment of the „independent“ puppet state roughly within the borders of the former Italian „Great Albania“ and tried to mobilize the

Albanian population of Kosovo for the struggle against the „Slavobolshevik“ peril. The majority of the Kosovo Albanians did not fall for a temptation of collaboration but at the same time they refused the repeated attempts of the leadership of the Communist Party of Yugoslavia to join the Yugoslav guerilla movement headed by the communists (even in the case they were invited to this collaboration by the communists of the Albanian nationality coming from the „old Albania“). In that sense the Kosovo Albanians' persistent refusal was motivated by their poor life experiences from the royal Yugoslavia, then by their fears of the restoration of the Serbian and Yugoslav hegemony or of the installment of communism and finally it was emerging from their mistrust of the Yugoslav national liberation movement leaders who treated the question of the post-war Kosovo future in an extremely elusive way. Hence under those circumstances the Albanian population of Kosovo perceived the influx of the Titoist troops during the autumn of 1944 not as their liberation but as a beginning of the new Serbo – Yugoslav occupation and thus responded to it with a mass revolt. The emerging communist system of Yugoslavia bitterly suppressed all kinds of this resistance but at the same time proceeded – trying to normalize the situation in Kosovo and develop the close relations with the new communist Albania – to the declaration of the status of Kosovo autonomy within the Serbian Republic of the Yugoslav Federation. Yet the numerous obstacles hampering the detention in the Kosovo area and progressive improvement of the Albanian – Yugoslav relations were not removed and have resisted in a modified way during the post-war period.